

Coláirte na hIolrsoile, Saillim.

SEISIÚN 1929-1930.

Scoláipeacáta na Saeóaltaícta Léiseacáta i nSaeóilse

Tá Scoláipeacáta le fágair ag Saeóil Seoirí ó túictéar mar leanap:

(a) £60 ra mbliadán ap feadh ceiste mbliadán do dhaomhe a bheit
Dunospáinn na hIolrsoile bainte amach acu.(b) £60 ra mbliadán ap feadh óá bliaodán do dhaomhe eile ór
cinn oíche mbliadána d'éas a bheit comhphume fogluma opta.Túibhpap iéiseacáta i nSaeóilse, ra scoláirte, ap na haoibhais fogluma
reo leanap: Tráchtáil, Seilleagáin, Cúntararthaéit, Seanéar, Riomairpeáet
Tíopearthaéit, Tpl.

Ní bérí ap na mic-léisinn aé dualaighean beaga a ioc.

Donouine atá ag cup ipteacá ap na Scoláipeacáta tuairiúimé ní mór
óá iappat a bheit iptis Romhán bealtaine 24ao, 1929.Le tuilleam uiscaip a fágair ruspóthar ag Rúnaró, Coirte Scoláipeacáta
na Saeóaltaícta, Coláirte na hIolrsoile, Saillim.

(Ní aonódtar aon leith a ruspóthar i mbéapla).

Leabhrá a Sgriobh
TOMASO MAILLE

AN GHAOTH ANIAR (3s.)

MAC DATHO (Is.)

Innsean nua ar an sean sgéal.

URLABHRAIDHEACHT

Aguis

Gráiméar na Gaedhilge.

Cuid a I. (Fá éadach, 7s. 6d.), tracht ar Urlabhair (foghraigheacht) i gcoitcheann, agus
ar chanamhna na Gaedhilge.

AN GIOLLA DUBH.

Mícheál O Máille. (2s.)

Iad uilig le fághail d

Cómhlucht Oideachais na hEireann

89, SRAID AN TALBOIDIGH,
BAILE ATHA CLIATH.

Ó FORMÁIN & A COM

CLÓDÓIPÍ & LUÉT DÍOLTA
PÁIPÉIR AGUR LEABHRÍA.

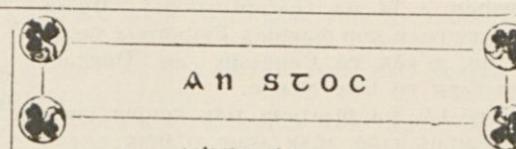
SRÁID NA SIOPAÍ, SAILLIM.

AS SIOPA

T. UÍ NEACHTAIN & A
CLAINNE MAC
TABHUAIÓ CONNACTA MARDIN
LE TRÓTGÁN & INNTRÉADH
TIGE, UIRLÍP DE CUITE
CINEÁLT, BALL ACRAÍ, SPÉIRÓ,
& EILE.

SRÁID NA SIOPAÍ, SAILLIM.

CEIN-RGEAL: Ó Neachtain, Saillim.

Duine ap bict a oteartuigheann "An
Stoc" uairí no ap mairt leir fuasra a cup
ap, ruspóthar ré ag an Stíobhán
LIAM O BUACALLA,Coláirte na hIolrsoile,
Saillim.Mardin le gac ádhais ruspóthar a teidear
ra bpáipear cuipteapí ruspóthar ag
TOMÁS O MÁILLE,
Coláirte na hIolrsoile,
1 nSaillim.Tír an dporta - - 3/- ra mbliadán.
" " " - - 1/6 ra leithmbliadán.

Cairpleán aé na n-lobair

Tá abainn a' mít ó fléibhthe Iléctarí Íar
riar thír na hAlteála in-aice leir an Ror
agur ipteacá go loé Coimh. Apí an abainn
reo tá Cairpleán d'éanta a utugtarí Cairpleán
aé na n-lobair apí aé ní Cairpleán aé na
n-lobair an t-amhrí ceapt aéit Cairpleán aé
na n-lobair. Bí airté mór ann apí utúr aé
níl aé piora de na peapam anoir.

Deipitear gurb-iad na Sápanaí a minne
an cairpleán reo agur i cura aca a bí na
Scoinniúrde ann. Rinneadh go leor tios-
bála ann i n-amhrí ruspóthair na scáit-
liche.

Ní aoní a céigearú na dhaomhe bochta ipteacá
ann ag iarratá d'éisce, cuipí na rúine apí
éatais iad agur b'fín i fém an éatais
meallta. Ní aoní a bheató d'áine 'na rúine
uijí t'iomprócaidh ri agur tuitpeáit an
duine ipteacá ran abainn agur báitfriúe é.

Ní aoní a thriúr manac a' riubal ó'n
scloicín go Saillim agur ní aoní a tám
riar óm fada leir an scairpleán éairí
rial ipteacá ag iarratá d'éisce. Éadar
beipt aca ipteacá i tóraí aí an duine eile.

Ní aoní a bí an t-fisónád duine agus tui
tubairt an ruspóthanta leir mít leir go
ruspóthanta go iad an bheató eile báitfriúe.

Annpín minne an manac ap éipis leir a bheató
rásbáilté ruspóthair aí an t-saoráid an
cairpleán agur tám aí Sápana agur éipimis riad
éapt ap an scairpleán mar ba iad a bí ran
ait an t-am rí. Ní faca riad aon duine
ann ap feadh an lae go iad riad ag imleáet
abaile. Ní aoní a bí riad piora ón scair-
pleán, bheatnúis feap ina bhí aca agur éonac
ré feap a' cup a éinn amac thír an bhean-
neig. Tós ré mape aí agur éait ré é.

Ní aoní a éuala an t-oifigeach an t-urpá
tubairt ré leir an aip ruspóthair. Annpín
t'optous ré don feap a éait, ruspóthair leir
an mballa agur t'optous do chumhach
feap é éaitéad aí agur gurb éait ré gan oíró.

Ní aoní a bí riad a' dul óá éaitéad t'iom-
puis an ruspóthair tapt aí an oifigeach go
scairteád ré é, agur tubairt ré leir:

"Ma rí é an ruspóthair ní túighe liompa na
leatra" marí da Éigeanach ceapt a bí ann.
Annpín gurb an t-oifigeach pároin óó agur
t'optous ré ran aip é agur tubairt:

"Ruspóthair náé bheit milt feap agam óó
de ruspóthair."

Ní iad aon duine na scoinniúrde ra
scairpleán ó fom agur i t-foinsí-foinsí
mbéaró.

An lá ír bheagáta ra mbliadán bionn
gaoth fúair timéall an cairpleán agur ruspóthair
deir na dhaomhe gurb deas an t-iongnád é
marí gheall aí an méito tiosbála a minneadh
ann.

SEÁN MAC FLANNACARDE,
Dúnmabeag,
Mag Cuimh, Saillim.

Sluaireanna

CÁIRT—(1) Duir é reo le gnúdaí a
téanam. (2) Án eoraí a ní an
briocamair a fánar ap iotátar tobáin
tar éir fataí ní eile a níseacán ann.

CROÍSM—Sléap le cíoplac a baint. Tá
an éor maoe atá ann tuairim 'r óá
tros d'éas ap fad agur tipearna chí
n-a bárr tá piora de lann rpeile.
Nuair a tágair rabarta móri tuigtar
amaé i scúpparé i agur i' rí a
banteap an cíoplac agur na ceannap-
plac.

CÚILÉAR NÓ CÍLÉAR—Tobán móri go
marc ap a n-íteann bó a cura. Án
tobán 'na nísteap éadaí ann.

DÁSÁN—(1) Dáirí feamaine turíb.
(2) Án oípead feamaine turíb agur
a fárap ap aon éor amáin.

FÁSSEADH-FÁOI—Án róipín ní an gaoth a
comhseap an tráchtar ap éapall ní ap
arat. Dionn ré ceangailte ap taobh
den éoríb pior faoi na hols agur
arnam cupa i bhpártó ap an taobh
eile.

FÁPAL—(1) Níl fápal ann, 'ré rím le nád.
(2) Náé bheit forgasú ann. (3) Náé
bheit fóintint ann. (4) Náé bheit
tiocean ann.

FÁLRAC—Fálpac gáine. (2) Reacit
gáine. (3) I ghearr pléarsa le
teann gáine.

FORACÁIN—(1) Tá foracán íte aige. (2)
Tá a óótam go binn leagáda ipteacá
aige. (3) Tá minicarán íte aige.
(4) Tá ghuinéad leagáda ipteacá aige
(foracan).

LOISEAC—Sm é an páipéit den ruspín atá
ráinte ruar ran scoir.

MARÁNAÍ—feamainn duibh náé mbeadh aé
'na fár bláthána. Ir iondúil náé
mbainteap an mairánaé go tceagann
oípead an díbheáin ní toraíc na
Dealtaine mar ní bionn aon bhus inti
go dtí rím.

RÁICLEADÉ—Raicleadé mná. (2) Dean
a coinneocádó coscraítear le ruspán na
scainteóipí agur a trionópreat na
matrai.

RÁIPÉADÓ—Sgian móri láitriú gan ghearr-
adair ap bict. Níl ráipéadó feilteadé do
láit aé le bheató ag baint báitfriú.

RUAITEADÉ (RUARÓTEADÉ)—(1) Áit gáibh,
clochád náé mbeadh te tóraí óá bárr
aé tóraítead aí agur ruspáca aí agur náé
mairéad aí ap aí na gáibhí. (2) Tá tá
ap an ruaitéad, 'ré rím le nád go bheit
tú ap aí agaró na ruspóthair aí agur an gairb-
fin.

SHIPEADÓ—(1) Saighair borga beag é reo
atá i n-éadan comhá. (2) Án áit a
gcomhigéann an ruspóthair gáid 'ra
náéanann ré d'airgead: scáiteamh an
Lae.

SRUT-SÁMINN—Saighair gáimí min é reo
aé ní ré comh min ná comh eméala te
gáimí na trágsa.

SÚMLEÓS—(1) Súleós fataí. (2) Iomairfe
beag fataí. Án té a bheató taobh
de rúleóis fataí níos gáid óá aon fáitfóir.
a bheató aí go mbeadh móran tríobhóir
aí ap aí a tótagád an foighmí éinig.

D. Ó FÁRTARTA.

RÁITÓTE DEACRA.
Abairt go ruspóthair 'éan' éann de na
h-abaití reo thír náoi n-uaige i ndiaidh a
éilete gan clípead:

1. Cúplaíata deas agus maraias an
t-ruigheap aí maraias an t-Scáthair.

2. Bótharán Lán-poilleáin, óá bótharán Lán
poilleáin.

3. Án té a tóibháid dom piopa tobac
agur mé a bheató gan piopa tobac agur
piopa tobac a bheató aí agam, aé, an té
náé tóibháid dom piopa tobac agur mé
a bheató gan piopa tobac agur piopa tobac
a bheató aíge ní tóibháin óó piopa tobac
agur é a bheató gan piopa tobac agur piopa
tobac a bheató aíam. D. Ó FÁRTARTA.

IMCÉADÁT NA N-IARLÁI

(Ar Leabhar Uí Chonchobair Óginn, L. 413a).
San ainn an uistí.

Mo éan von long-ri tarp leap
tomáir fsgáta (i. fsgáta, bláth) Mac
Mileáin,
ne gaoit-phobal ran rál riap (i. tar
ráite)

Cé cláir meoit-iordán Maicimáin.

Mo-éan lucht vo lion an luing,
noisne ó Néill i gClann gConaill (i.
tosa i gnocha),
tar muij linn-te mórdais rúairí
vo-éadair inntre a n-éan-uair (i. vo
éadair).

Seirfeas uaimi fá doth Maca (i. doth ó
Néill)
vo-éadair v'fuit aifto-fláca,
vá déirbhíne leir ran luing,
lé hain céimh-bile (i. aifto-féann) ó
gCormáin.

Do-éadair fá leit ran luing
cúiseas te cinéal gConaill,
móir rniom (i. innróe) vo éuir am'
époróe,
vá fuit pios te Ruighoróe.

Atáid ran luing-ri tarp leap
vá iapla inri Siaróeal,
riap ar eacra ó Ríao Fiumó (i. ó
Éirinn),
ir tmaist (i. tigseartha) pleáeta raoip
Uírúip (i. Mag Uírúip).

Ar utphall doth Ó Néill anoir,
ar n-imcéead mic mic Maghoir,
na Siaróit amu (i. inri) 'ra neart
so piú aoinfír ar n-imcéead.

Do éadair oibreádar feap Fáil (i. na taobhísh)
anonn uaimne von Earráin,
tar rál ne luét na luinge,
tar ar a uét opairne (i. táip, mapláró).

Ní maireann v'éir a n-eacair (i. a roiteád),
ná inmísh riol raoip-Eacáro,
ué, a Óe, ir daonna cumha (i. ávábar).

cumha),
vá von Úanba ar beatusa (i. níl vó
míti).

Óa mbeirt naé (m)beroir pan long
tmaist ó Néill, ceann ó gConaill, (i.
doth i gRuighoróe),
cúir doilge a fineadh tar rál
noisne a miltéadó ra maccam.

Atáid ran áiftearach (i. roiteád) ir doth
doth Ruaidh, Cetbarr, Cú Connacht,
ceitíre beitíre tuisce (gairgírís tighe)
Táil,
mo éforúe ar gceitíre compáin.

Óa doth ó Domhnall Doiríe,
ceitíre leimh na Laoighoróe,
atáid v'aomh-heim riap ra rál
Uírian ó raoip-Néill i Séan.

Triúr van o'uairibh fóto Úanba
uaimne ran áiftearach allmhórá,
na réinid-mhá ó rát na bFionn
le (a) utéimna cás go coitceann (i.
súir imnísh).

Insean pios fómáine Ropá,
insean aifropios Úearmora,
m'imeadó san fáca ní fuit (i. san
ávábar)
ir insean fáca ó bFionn.

Suríd an Triúr ir tréire
Laoié ir leimh na longeir-ri
vá nioforgha (i. vá nioíru) ran iúl ir
feap
'r an triúr piosban do páiróream (i.
atubhramar).

A (v)utphall so otail von Atáid (i. le toil)
rlán tar bóna mbraon-fsgátais,
'r tol a bpuist a nuaón viri,
mo fíraó luét na luingi-ri.

Ar n-imcéead ó iac Úirnig
atáid uaimne ran eacair-ri,
vloaire teagair na Teamhrá
do méadais mo mí-meannáin.

(Ní fáid na stuaireanna ra rsgéiminn—
F. an Stine).

"AN EALAÚDA VO B'FEAPR"

Bí beirt feap ar a laeteannata raoipe i
nGhráinn uair amáin. Puncán a bí i nduine
sea agus Franncais a bí ra b'feap eite.
Bíodar i n-aice na fairsise lá, agus capa
feap ar Tuair Mic Éadaig ar an mbeirt.
Bádóirí a bí ra b'feap reo agus o'liarranáir
aip iad a cabhairt amach ar an bfailliúise as
bádóiríreacht.

Rinne ré mar tuibhrá leir, agus nuair a
bíofáir tamall amuis ar an bfailliúise tóruis
an beirt a bí ar a laeteannata raoipe a'
camint fán Éireannach agus foscúiseadháir
go mba tháit an treift i é a éur i bponnc
le téarmáis móra ceáraimhla. Níor éin an
téipeannach móran ruime in a scuro caminte
mar bí ré ar a dtícheall as ionram.
Annpín éin an Franncais ceirt ar an
Éireannach.

"B'fuit fiúr agat a mic ar Tuair Mic
Éadaig," atubhaint ré, "céarto ir biology
ann?"

"Ó, níl fiúr agam," aip an téipeannach,
"níl fiúr agam céarto éim."

"Muna b'fuit," atubhaint an Franncais,
"tá leat vo raoisait eaitte."

Annpín vo labair an puncán.

"B'fuit fiúr agat a Íaróis," atubhaint ré,
"céarto ir psychology ann?"

"Níl fiúr agam," aip an téipeannach,
"níl eolair ar bith agam ar na ruadas rm."

"Muna b'fuit, atubhaint an puncán, tá
fumóir vo raoisait eaitte."

Tamall seapra ina bhíaró fin o'éiris rtoipim
nóir agus rguabád an bád anonn ir anall
ar an bfailliúise ar nór muacain ar bárr na
otom.

Táinig tonn móir agus cimheadó an bád ar
a bheal faoi, agus eaiteadó an triúr amach
inr an bfailliúise. Níor cimheadó eagla ar
bí ar an téipeannach mar bí gnáin aig, aé
bí an beirt eite as bheiceadó ir as rsgéadair
mei ní raih sea aé gnáin na cloiche.

Ir annpín vo tóruis an téipeannach as
magair fuica, aé ar nuaig, "ir fada an
bóthar náé b'fuit capa ann."

"B'fuit gnáiology agairb?" atubhaint ré.

"Ó, níl aifra riad, tánuig eaitte."

"Muna b'fuit, atubhaint an téipeannach
tá buí raoisait ar fad eaitte."

Tomás ó Fionnáin,
An Rop, Lior ar Loc,
Mainistir na Dúnite.

DOIRÍEADÓ AN BRIANNAIS, SAILLUM.

Dáirí Dóinn i' Dúicheac Dubh.

I n-aimpri Fianna Éipeann támis roicéad ag Ceann Dóinne, lá. Bí baint feap inni agur rán t-ainm a b' aip an mbeirt feap—Dáirí Dóinn agur Dúicheac Dubh, támis a' cuí cogád aip airm na hÉipeann. Sé'n rópt thoro a b' ann in ran an rím feap aip an bhearr.

Bí an roicéad amuig aip ancoime. Cuairt Dúicheac Dubh i'rtéad aip thí agur b' ré a' marbhád 'éinte óine vā parb a' dul a' thoro leir. Téigeadh ré amach aip ag a roicéad 'éuite tráchnóna.

An mairgairt a b' aip airm an hÉipeann an t-am rím, éinig ré fhor aip chuitteamh rats diúin go Baile Óta Cliat. Támis na raigéimí de riubal a scor.

Tábla go parb atáin a' tigseáct 'ran airm, i lean a mac ós é. Se blianaona déas d'aois a b' an rtócaé. Ní parb fior ag an atáin go parb ré vā leanúnit go dtí go parb ré i ngap do leat a' bealaig. Ní chuirfeadh an t-áctair an rtócaé abaité annamh aip fuitcior go raibh ré amú.

Támis an t-ápm go Ceann Dóinne ran áit a parb an thoro. 'Éuite feap a téigeadh go dtí Dúicheac Dubh b' ré vā marbhád aige. Mile feap a b' i n-éimeacáit leir an rtócaé.

"Baile," adeir an rtócaé, "ír dona tá na fír a' thoro, "aé ní hé na atáin atubairte ré é. "Racfarb mire fior anoir," aip reirean "aé ná bionn fior ag m'atáin é."

Sfor leir an rtócaé agur b' ré fém agur Dúicheac Dubh a' rtócaé a' 'éinte ra huairé nó gup támis an taobh le deireadh oíche agur bádád an beirt.

Ní parb fior ag an atáin aipb' é an mac a b' ann gup intígh an taobh agur nuair a cuairt ré fior aip an tráig b' Dúicheac Dubh leagda agur an rtócaé ór a éionn i ngreim munéil ann. Nuair a éonnaic an t-áctair an rtócaé báruite b' fior aige go parb ré mó-ós te hasardh thoro a' duibhre ré go mbairfeadh ré répáin amach.

Sé'n eait a dtéigeadh Dúicheac Dubh amach go dtí an roicéad sac tráchnóna ag rnáin. An oibhre reo b' Dáirí Dóinn a' fior fún leir aé ní parb Dúicheac Dubh a' tigseáct.

Cuairt atáin an rtócaé amach go vā an roicéad a' rnáin nuair a b' ré 'na oróe. Siúl Dáirí Dóinn a b' amuig gupab' é Dúicheac Dubh a b' a' tigseáct éinge ra rnáin. Siúl ré fior a láin go dtéigeadh ré é mar ghnioch ré i scóránáid; tairnsi atáin an rtócaig anuas aip an roicéad é agur bádád an beirt.

O tháipín ó Niadó, Tuplaé, Rop Muc, a fuaigh mé an rseáit reo tuar. Cuir mé fior san atáin é go dtí an mairfead mair fuaigh mé uair é.

póilín breatnach,
Coláiste na hInnse,
Saillim.

William P. O'Higgins

SRÁID LIAM, SAILLIM, I
BAILE ÓTA NA RIOS.

DÍOLTÓIR UGDARASAC GLUAISTEADH
MIC SIOLLA AN ÓTA.

DEASUÍSTEAR SAC SORT GLUAISTEADH
NA MIREANNA A HAMEAS LE
AIBTEIS AGUS EILE.

TRUCAIL AR LEIT I SCOMAIR
GLUAISTEADH A BRISTEAR Ó BAILE TH.

TEAC AORDEACHTA

ÁIT TEACHTAIS LE HAIG TAETANTA
UI MONSAIN
CÁRNA.

Raoife. Tá comsgap reoltóimeacáta, bádóimeacáta i' rnáin ann. Táis- aipeacáit loéa i' fairsing ann. Tá tosa Saevidh ag 'éuite óine ra teacé.

Seán-Feocla

1. An té a racair cail na móidíreacáta amach aip thí leir a bheit in a éoileád go tráchnóna.
2. Capair na daomh le céile aé ní capair na eniú ná na gleannnta.
3. An té naé gcleaetúiseann an marbhád vénann ré dearmad aip na rinn.
4. An té a léigear an leabhar ip naé gcomhiseann é in a meabair bionn ré a bhall oibar.
5. Feap a b'fhl' vā teangeal aige ip fíu beirt é.
6. Ir feapp an mairt atá ná an mairt a b'.
7. Ir feapp an t-pláinte ná na támte.
8. Ir thom ceapc i bhfao.
9. Na triú minneacáta a tá ag an seac: Solar i mbroíeadar, riubal gan aipeacáit i' dearmad bean i tigé.
10. Ir fada an b'fhl' naé b'fhl' capair ann.
11. Deirtear go mbionn an ronar roair na rírailleacáta.
12. Ir minic b'fhl' vúine pláit a buail é fém.
13. Ir feapp obair ná caint.
14. Ná mol i' ná cain tú fém.
15. Molfarb an gniomh é fém.
16. Diomh an fíonnean reab' go minic.
17. Ir minic a b' cù mali rona.
18. Ir minic a b' fuitcior aip vúine gan ábhar.
19. Ir feapp bean ná rppé.
20. An futo a bailisgeap go epiúair intíseann ré go dona.
21. Ir feapp "reod é," "reod é" ná "cá b'fhl' ré" "cá b'fhl' ré."

Tomaiséanna.

1. Capaillín rseandáilte bobálte donn, Shuibhlfeadó rí Éire ip ní fiumeraid ré donn. Fheagra. "Deac."
2. Lúbin ó lúin siollán ó gill, feapp ag rseáit gan féit gan fuit. Fheagra. Leitir.
3. Saigintípin dears ag b'fhl' eamh cloch in a bolg ip mairde in a órum. Fheagra. Sgiocóir.
4. Capaillín ra rtábla agur é aip cor an áitrié i' san aon cor le corrás aige. Fheagra. Ró.
5. Sean feap ip an ngaprafa i' vā céad écta móir aip. Fheagra. Sár cabárt.
6. Seosomh ó fíannacáta, Feabhar, Rop Catail, Co. na Saillim.

Du éeapt vā sac Saevidhgoip i mbalfeadó Óta Cliat gan aon aipán do éeannaé

AC

Eran ui Cíinneide

AN T-ARÁIN IS FEARR VĀ NDEANTAN.

124 SO DTÍ 131 SRÁID PARNELL
AGUR

VÁCUS NAOMH PADRAIC,
BAILE ÓTA CLIAT.

Sután—3141.

TUSAIR BÚR SEURO ÁRAÍS DO'N
CUMANN SAEVIDHLAC IS FEARR
AN CUMANN IBÉRNAC INSÍURÁLA
TEO.

1 n-AIGHDÓ TÓITEADH AGUS COITÉINNE

PRISM-OIFIG—48 & 49 SRÁID AN DÓMA
ÓTA CLIAT.

NÁ POLASAITE IS IOMLÁINE LE
FÁSÁIL.

Tíosbárf a' rí Díct-Céille

I.
Bífigir a éaitini, agur ná bífigir Sruad- náipeacé.

Teagairt tmeapna Sáiptóini le bheit péito i mbáipeacé;
Tá cogád móir 'í an iarráip—cogád móir na mbán,
Tá riad vā thoro go vitceallaé le
riabhar aip sac láinn.

II.
Tá an vitceille a' buaðaó a' rí a' buaðaó
go láiríp,
1. ngsé cérapt den thí agur ran iarráip
go háitíp;
Tá a' curiú leir an óige a' rí cén b'fhl' aé
an rean,
Ó'n ngíppreacáin beag vitceacé riad
vóti an bean.

III.
Tá an tíosbárf vā muaiseacáin agur vā
muaiseacáin go náipeacé,
'S ead a déanfar go vead mar an
mbuairtear i mbáipeacé;
Níl ann aé go b'fhl' ré beo, tá ré las fann,
Óip níl ór a éionn an ceannróip ná fíu
amáin an ceann.

IV.
Tá'n vitceille láiríp agur tá ré aip beagán
náipe,
É siortuiste go sláinte aip Úigíodín a' rí
aip tháipe;
Níl aitri aip sláip an tragairt, tá déanta
vóti rím spéann.
Aé beró aitníéal móir fór ann, ní aip
vúine é aé aip a láin.

V.
Tá thoro móir aip riubal idir an inéan ir
an m'áctair,
A hingean fém vā marbhád annamh inír an
láctair;
Tá tíosbárf vā riobairt as an seacán ós
seac.
Agur aonúnear vā cleacátar aici mar ní
mairpe ri aé real.

VI.
Cé aige a mberó an buairó ná cé aige a
mberó an lá?
Sinn i an éeapt épiúair naé péitóteóear go
b'fhl' aí,
Mar a riappar le tíosbárf i' tótaé agur aip
ván,

Beró caoméad géap fór ann aé 'a
n-imcise an ceann.

VII.
Sibhre, a luet an vitceille, teagairt-re i
láctair,

Slacairt an deas-cómairle—cómairle

mair b'fhl' m'áctair;

Aon focal amáin uaití-re agur beró ríb aip
fao ceapt.

Udaró ríb aip vóic céille te congnáin:

Ríos na Neart.

VIII.

Impigí aip an té tuar, b'reacán oíramh
anuas.

Sinn aip fao a éap i gceapt go deirfeacé
ip te tuar;

Díctéille éap fíré céille, fá muais agur fá
fann.

Amaic i mears an fárais agur aip b'fhl'
na n-áití-beann.

p. 6 fártara.

AN MAIT LEAT £5,000,000 ▲

COINNEAL IN ÓTHINN?

Deiridh Saevidh na hÉipeann an capn móir
rin aifrigí sac bláin do Seán Óuirde,
ngeall aip aifriged Upparðair, aip Lorcád,
aip Tionóire agur aip Saoil Dáine, agur
cailliúnt éeapt v'Ginni iread £80 aip sac

Líoo de rin.

an saevidhl-comhlucht taisté um
urrádas náisiunta, teoranta

The Irish National Assurance Coy., Limited)

ARDOIFIG—30 FAITHCHE AN
CHOLAISTE, ATH CLIATH

Tomář Durde Úrario

Tá baile fíar i gConamara, ré an t-aonim atá ar Úrario. Bí fear in a comhuróe ann agus ré an leas aonim a bí ar Tomář Durde.

Oróe anáin támis neacé énige agus duibhaint ré leir go bpríseadó ré ptoea óir ar Óróiceadó Luimnís. Nuair ainsí ré an díomhá horóe agus t'inníp ré an iúr ceadóna óó. Cuir pír im beagán chnoibhlóroe aip. Támis ré an chnoibhlóroe agus annamh cumhacht níos mó inníre aip.

Nuair a d'éigis ré aip marom duibhaint ré te na mnaoi a lón fágán pérótigte óó.

"Cá bfuil tú ag dul?" aitheoir pí.

"Tá mé ag fágán an baile."

Fuaip pí rá éáca mine coipe pérótigte óó.

"Nuachtaocheadó eortas mai caitheoidh uait?" aitheoir pí.

"Tá punt amháin annamh agus tabhair leat é."

"Ní chluibhfaidh mé liom ac a leat," aitheoir pí.

D'imirg leir annamh. Táis ré cípta lá agus cupla oróe aip a dul go Luimneach.

Cáipeadó ré go raibh an iúr go bpríseas map ré an áit aip éortas ré i gcoica fíor. Nuair a d'éigis ré aip marom ní chnoibhlóroe luic aip bóthar ná éan aip cláróe i ngan fhor óó. Bí ré a riubhal roimh agus riap aip an díomhá. Ní raibh iúr aip bít lé feiceál aige. Nuair a támair an chnoibhlóra táis ré tóirteán aip. Marom láí na hárach éadaró ré aip an díomhá aip. Bí carabéapa ag

star aip a béal agus leas ré aip an gclúid. Faoi céann mfora támis reoláipe bocht éagóir agus t'fíap ré tóirteán.

"Tá ré té fágán agus fálte" appa Tomář. Fuaip bean an tige a béal pérótigte óó. Nuair a bí a béal caite aige fúid ré riordáin aip t'fíap ré a churo leabhar taobh iptig óó. Tug aip fuaip deara an leac map seal aip t'fíap ní ceathair t'fíoláin. Saoráitge a bí ríomháda níppí. Nuair a téig ré iao minne ré gáirí. D'físeann Tomář ré ce'n fáid a raibh ré ag gáirí. Agus duibhaint ré gúp map seal aip an méar a bí ríomháda aip an leic.

"Agus céadó é min te do toit?" appa Tomář. Sé tá ríomháda aip nuachta taobh den ríomháda aip an tige aip.

"Bfuil aon ríat in t-fear láise opt?" appa Tomář. "Níl mé bárgusáit" aitheoir an reoláipe bocht. Tugadáin leó plúarad agus láise, agus tóirteán aip níomhá. Is gáidh gúp bhuileadair an pota.

"Aoir" aitheoir Tomář. Fuaip mire ceann éana agus tóirteán mé a leat reo ouic-ré agus b'fíorúidh go níomhád ré leas eisint duit i bprísear a bheit ag riubhal an bóthair.

Seán Mac Flannacáin,
Órumábeas,
Máis Cuilmín,
Saillim.

FUAISRA BEAS.

Tá a Lán Daoine a tugs ríontúr ná a tugs t'fíap ríomháda aip ron bláthana den Stoc. Óa máit linn meabán óóib go bfuil pí a ríontúr caite aí mar mian leo an Stoc a fágán nuach móibh óóib a achnaéan.

MARSAID NA STOCAS, SAILLIM.

Obair aip éas aip an bóthair ann. Cuir pí eannas aip an bhear agus duibhaint:

"An mire dom físeannas ceadó é do chnoibhlóro?"

"Muire, go deimhní ní mire" aip an fear.

"Dícteáille" aitheoir pí.

"An iúr a ham an mheá ar Óróiceadó."

"Neacé a támis éugasam" aitheoir pí.

Agus duibhaint ré go bpríseann ptoea óir ar Óróiceadó Luimnís.

"Muire go bpríomh Dia opt," aitheoir an carabéapa.

"Támis ré pí éugasam-pa t'fí a bheir agus ptoea adubhaint ré liom go bpríseann pota óir faoi bun ríomhá aí tig Tomář Durde Úrario.

"M'annam go bfuil a leitáir ann" appa Tomář má innínn fém. D'imirg leir agus ceannas ré ceathair punt me le cuip na bhois aul a níomhád riad é agus é a riúbal an bóthair. Annamh bí ré ag tóirteán ná go dtáinig ré abaire. Bí a béal ríomh.

"Cé'n físeán atá agat," aitheoir pí.

"Sgeal fada aip an anró," aitheoir pí,

"aí fágán lige dom."

Bhuileadair amach. Bán ré ceataí ná éagsúd go bpríseanach faoi bun na ríomhá aip.

"Is feairí go deirfeannaí ní go bprí" aitheoir pí. Tugadáin ríteas é. Bí teac

Lá Féil' Brísgoe

Nuach mé tá (comh go) haisteacha teacht do Lá Féil' Brísgoe

Ir San Beart i mionn tada 'Óéanamh' i' t'á dtona go leor

Ir muto iao na fataí a' t'fíteachád a phoistí Óéanach do'n laos 'r pointe eile ionn bó.

Táim aí seapán aip fgoitseachád 'r aip phianta ran oróe

Na chnáinnianna eifiona 'r an doir a' t'íseachád móir

San fear aip an mbaile a chluibhfaidh leat uair do phoistí

San páise an Típ Muimhneach a chuirfisint 'dó.

Bí mé fgoitseachád i mionn obair a 'Óéanamh' i' cíup an eimhí 'r mé fannacád go leor

Óa mbeadh an lá fada ní díomhádann mo ópum

1 scóránlaet píríseachád ná tada óa fóirt.

Ní hé pí dom fearta eile mé cláonadó Ir mo fuanmhear a ghlacadh aipist le mo ló aé go dtuibhainn mo bheannachd ton té

'diosfar so uti mé 'Óéanach dom níseachán 'r a bliúiseachád an bó.

Níl agam aí bárasaíl go bpríomhú 'náig gCiomartairt

Faoi obair an traoisai leo níomhád

'S ní aíscí an-fada 'réipí nádúirí na maoine

So scáitseamhru cúnntar a chluibhaint in so leor.

Óa bpríomhú an ríasait a' fágán an traoisai

'S an aíscí bheit déanta ra seoí map

ir cíup

Aip órúar na bpríomhú, tá phoistí an naomh

'S leigheas ré ríteaséid miro má géilleamhú

óó.

Sé'n phápa Óaomh Phoistí a cheap tuinn an tSacra

Lé na congáid i gceannáin an fada ní bheasó miro beo

An upairíse oppairí aip marom 'r ran oróe

Agus illú a 'Óéanamh' go minic ra ló.

'S Coluimte 'n-fág an tairisigh ríomháda

Bí ré 'n-a naomh ip minne miorbáilte an-móir

Dubhaint ré ra deirfeadh cé ngeobhrád aí a

éomhúig

Nuach mbáitíre é coróe nuair a gáibhfaidh

ré un rón.

Connach mé aíscí an móir aip an ríasait le

O bpríomhád an traoisíte ir na laethanta

móir

Táimí ré n-a éosaí 'sur tanús' ré daoine

Agus t'fágáin ré cuimhre aca pínta faoi'n

bpríomhú.

Ní aíscí ná haiteannnta fuairteachád ó Maoire

Ó mbpríomhád aipist gáidh ponnta ra ló

Óa mbeadh miro ríasait déanáinse i

ghearráin an leinb fóra

Leir na pláistí a phoistí go bpríomhád

a gáibh.

Sin éas aíscí a éamh Phoistí Ó Maoláin

pean-fear atá ina comhuróe aip bpríomhád na

ríomhád i n-ainm Dearbháin.

PÁDÓRÁIC MAC DUÍDHIMH,

Coláirte na Molaise,

Saillim.

CADÓAC SAEDEALAÍC aí feabhar le

fágán ó

PROINSIAS MAC DONNCHAÓDA & A COMH,

I n-Saillim.

A éamh olúcas i gcomhuróe de déantúr

na hÉireann a éamh 'un cinn.

SEOSAMH Ó CADÓAMH,

An Chnocán Star,

An Spidéal.

Téarmanaiséadach

Jacket: (1) céros; (2) (jockey's —) giobán, v. gíobán, Meyer, Lyrik 28, Irische Texte III., 103 (ár ghráphains (1. pára) ar gairdín do gúbán).

Jacob's ladder: Óréimise Muirne.

Jamb: (1) (of door) urra; (2) (face of building) siatl an doruin.

Jaundice: (1) gárla burde; (2) s. na bhrócais, O'Grad. Cat. 227.

Jet: (1) (lignite) gáms; (2) of blood, full mo éoróe ir i a' tigseadach 'na túmáis; (3) eip(?) jet black eip-óub (eip-óub?) etip hurdip (1. oídar) ir eipruib SR 78; óurbhíp (1. éom duibh te) cuac ceapa gnáir Toé. Émíre 60. Ce. eip-éorpa, dark crimson, L. Leara Móir (Meyer).

Jib: (1) dál virse (Meyer), dál virse a dalo 1. reol bec virp i mbriamne muineoib; nor-dál iarrum in tóinn i mbi (1. a mbfionn rí (Archiv., I., 247, 291); (2) reol cinn.

Jockey: Monac: monais 1. bho ar monaib (1. muin) a n-eac i na haenaisib, Féimeacar, V., 108.

Join together: Comróltasgim, comdluthaigim CZI., 429.

Joint: (1) (of meat) airill, beirr airill raitte lair RC. XII., 346, (pl.) airte RC. XIII., 58; (2) (shoulder) tealgnae gualann, telgnae gualann, telgnae gualann, Féim. V., 354, 355, rál-telgnae (heel joint), ib; (3) (leg) mís éorpeota; (4) alt; (5) uball, uball na leire; (6) riúná.

Joke: Focal ginn (grænnan); ní raih mé lét a' rúgnáid, Ceapb. III., 621, (practical) píora bail-óubair, ábáct.

Jolly (fellow): (1) epróde na gceapa; (2) ealín ruairí na ghuaise finne, O Ceap. I., 329.

Judicial: Óireachtas, 7 ciatl óireachtas, aige 7 siocur mís, Congal Cláir. 162.

Jug: (1) cragair, glome ar an mbord 7 cragair; (2) emgrí, emgrí i ar (1. bainne) maic, Ému VII., 142; (3) (can) miolán, Féimeacar I., 134, Ce. II. 54 a 34; Ce. ian (saucepans?).

Juggles: Cleapáinnais, Féimeacar V., 108; (2) obdóiri.

Julius Caesar: lúl Céapair (Cat. C., 7pt.).

Jump: (1) téim; (2) (high) téim ar aipre; (3) (long) téim teigin, téim teigin neata; (4) (standing —) truítlós, truítlós.

Junction: (1) acomat iarrúró (1.); (2) tát, atáat na ní cleonfeara i taat na lettrach (1. na teithead) fírin paté anair-tuaró. Ce. ir tátáet uile ne himneó, Duitse Subne. 56.

Jurisdiction: Uiginnre (Ó Duinn).

Juror: Ce. noiteé, Féimeacar (Stuair).

Jusitice: Comróimair, citáint, comróimair aco, TTbe, 1663.

Kennel: Con-épo (Ó Duinn).

Kidnapper: Sgiobairí (press gangs), An Caoroeád Úán.

Kill (time): Má meatánn tú téigis as iargairneadach, már maic leat beir a' meat téigis as iargairneadach.

Knapsack: (1) enaírtasa, Ceapb. III., 143; (2) corraon (comrápán?); (3) clepa, O Don., (Meyer) (wallet).

Kindliness: A' ríspaird an raoisat te daonnaeáct, O Ceap. I., 46.

Kindness: A' déanam emnis (omis) oípm.

Knock: Óaineadháin bém bar-épinn ra dorur, Oibe Cl. Úin. 25.

Knocker: Crotta, crotta vir ar dorur O Órb. 543.

Knowledge: (1) Éagsa, co n-éagsa, a feidh épocta 7 ceneoil 7 éagsaí, Tec. Coim. 12, nór rencaró (lover) fir 7 éagsaí, ib. 14, éagsa 1. Science, Céitinn; (3) rúr (: ro-fior); (4) fior; (5) aitne (from—), ré a n-aitne atá mé rísmioib, Ceapb. I. 659.

Label: Áigilín (tag), OR.

Lace: (1) ríom; ríom fíota, Ému, IV.,

47; 55, OR; (2) lára; (3) bapp-iatt óróige.

Lady: (1) béis-bean (1. béisibinn 1. béisibinn ven éulaté fíota a bí ar an mbé-bean, Ce. Néit 7 béis Néit, dia 7 ban-dé an éosaró; (3) baintiseapna, Ceapb. I., 69; (3) bean uaré.

Laity: 1. otnaet, Ceapb. I., 470; layman, tuata.

Lamp: (1) téarbaime, téarboipe, Wb 25 v3; (2) rutralla, SR 4344; (3) Lampa; (4) tóéann.

Lampoon: (1) aor; (2) uuan cámte; (3) aor aitne.

Land: (1) arable, talam cuij, t-beata, t-air, tressbhrá; (ii) pasture, cimín, talam feapair, feapann fíom; (iii) productive, talam fneagairtach (1.), talam tópach; (iv) waste, talam meata, t-mórtach.

Landmark: Cnuic-éomártach (1.); Comártach Feapann, An Carroráid Úán.

Landed Property: Feapannar, feapantair, TTbe 634.

Landowners: Luét feapann, Ceapb. III., 362, luét talman, luét túnche. Ce. oisge túnche.

Landslide: Marom enic, bhríeadh.

Latinist: Laromeád, Ceapb. C. 78

Latitude: Leatáin domhanda.

Last: (make) naé bhusi juto ar bith i nton orpeas raoisai a tabairt uó; a déanam buan.

Last (final): Óirídeam—, inna deven-rittabe SS. 149.

Laudatory Poem: Uuan molta.

Lava: Láibe (1.)

Lavender: Lur triat (Cnoc na nGába III.)

Lavish: Bí fíar, Ceapb. I., 1565, bí ré eip, fíarach i tótaid an óil.

Law: (1) tóigeáid; (2) of custom, upraitair Cotic Cora, 38, 50; Brehon Laws, Féimeacar, (marital), tóigeáid aipm (1.), tóigeáid míleata (1.)

Law-breaker: Óireadachtach, s. sas. n-anraé-tair, O Íar. Cat. 79.

Lawful: (1) tóigeáin, Ceapb. II., 423.

Lawless: Óireadachtach R. Cett. XX. 410

Law-suit: Agra (suing), acra Archiv., I., 275, v. Féimeacar, 7pt.

Laziness: (1) teirse; (2) ríspairtacht (slowness); (3) matalaéct.

Lazy: (1) teirgeamáil; (2) támhúgin, támhleirgeamáil; (3) ríspairtanta (slow, dull).

Lazy-bones: (idler) (1) leatáire; (2) ríspairte; (3) ríspairte; (4) matal, támh-ríspairt an matal.

Leader: (1) ceannpóirt; (2) ceannfeadána, Ceapb. III., 351, 7pt.; (3) ceannaire, Ceapb. III., 170, Ce. cinnipe; (4) supair i cionairde ban fáil i, Ceapb. I., 196; (5) ceannúr ceann, 7pt.; (6) t-eopuróe.

Lean: (1) teneatfeid; (2) Ce. rísenach (1. corbte) raitte 7 rísenach capineó.

League (of nations, etc.): Com-naróm (1.) connair.

Leaning: (1) cláonaí; (2) a' cartheam, a' cartheam riap, anonn; (3) tuimh; (4) leat-lunge, Archiv. III., 160.

Ledge: (1) ríspairta i n-éadan allte; (2) ulán (alán, Ce. ulád, tumba); (2) ríspairgán (Ó Duinn).

"Leech": (1) tátair; (2) tátairín; (3) tátáethadóir.

Leek: (1) cainneann, doibhí rípa a rúntib

in fír in éantóenn, Hb. Min. 47, 4; (2) sláir-canne CZXV., 371; (3) doipput, doipput 1. bártach lora, ut eft eftére ríspair fot (1. fíar) eac' bunné 7 imglaise do doipput, O Órb. 288.

Lees: Tíorth. Ce. tress, O Órb. 1543.

Legend: Seanrásat, finntreanear.

Legislate: Reaéctarach (1.)

Legislation: Reaéctar (1.)

Legislature: Óair reaéctar (1.)

Legitimate: (1) tóigeáin, a' legally qualified, conn, bio cona eac' co húa ll 147 a (each will be qualified for kingship as far as the grandson). Ce. rofoltach, tofoltach, qualified in a legal sense.

Leitit: Lite.

Length: (1) fáid, tá fáid móir ar an lá anoir, tá fáid maic ann; (2) tá ríneadóe beag ar an lá.

Lender: (1) aplictiú, aplictiú, ml. 127 a 16; (2) iaraéctarach (creditor, O Dunn.)

Lenition: Séimhú.

Lens: Léar (?). Ce. 7 tóinfioret luáctiu ó terraib reill, Ému II., 110.

Let: (to be—), teac' un ríneadáin; (let) teac' ríneadóe ar éior.

Lessen: (1) lagvú; (2) tearcú, a neart do teac'usaid TTbe 3818. Ce. lagvame, lagvame, reduction.

Letter: (capital) cinn-leitif; (italics) leitpeadaea eadálaea.

Lettuce: liatur, OR.

Level: (1) comháir, an t-oilean rim ina cláir comháir comháir, B. Óireán, 74, ba cláir cumháir R. Cett. XII., 60; (2) on a— bí an ríneadáin doboro ar doboro te bapp na tóimhinn; (3) an comháir talman; (4) ar aon comháir.

Levy: Tóbaé, tobairgim; supertax, upráid (1.)

Levitate: Ce. eadairbhuaire, hovering aloft.

Levitation: Fuailangs, doratáin (1. tuigte)

Fuailangs fóte (1. fúintí), Móir Mumhan, R.I.A. 1912, 262.

Liable: (become—) meatam air. Ce. meatair fan. Cotic Conara, 78.

Liability: (1) pátar, v. Féimeacar (Stuair, 7pt.); (2) tuigtear, tigtear, O Íar. Cat. 96. Ce. upráidair, guaranteee (upráidair, up-ráidur); (3) upróti-šeáid, uproligeair, Féimeacar II.

Lier: Nád é, S. an daethaónir.

Liberal: (1) ríteáinna, rotchearna, Tec. Comhaic 13, 32, ríteáinna, Ó Órbs (1. ro-tigseapna); (2) as regards food, ríspairris riad níom an diaidtear mai tura; (3) bí fíar.

Liberaly: Lionfáid tapt go fíar, Ceapb. I., 242.

Liberate: (1) ag tó-éorpeas (tó-éimhinn) an oclair, C. O Cléipe, 325; (2) ríspairte, ríspairte, etc.

Licence: (1) ríoláinme (exemption); (2) ceardamair (1.)

Lid: Fáisce, fáisce, O Íar. Cat. 179; fáisce, fáisce (roof of mouth), Wi. Táin 2609; fáisce, Archiv III., 191.

Ligament: ballnáig, O Conn., 20.

Light: (1) reflected—. Ir vealraid oibinn ón ngréim pompa; (2) bán an tae, Ceapb. II., 128, 7pt.; Ce. an bán-fíoláire (1. tágairb) beag a' bhor ag tóine daul; (3) holy, heavenly, an tóirann naomh I., 875; (4)—and shade, toimh;暮 ríspairte an fóir Ceapb. II., 1574; (5) rotur; (6) téar; (7) ray of— ríspairne; (8) beam of— sád (gráme); (9) daethéan, daethen 1. roillri ní daethnem, ut dicuntur; pogad daethnegut al-lá 1. roillringat, H. 3, 18, 68a; daethgen (Meyer).

CUMANN UNRUADHAIS CATRAC

BÁILE ÁTA CLÍAT.

4. SRÁID UACHTARAÍS Í CONAILL.

1. MBDÁILE ÁTA CLÍAT.

Com daingean le Caireal na Riois,

Com Saechealaé le Teamhair na Dtmáit

Com teamh le aon pléibh in an ghréig

Cumann Uppubhair Catraca Áta Cliat.

Connighmair i n-éirinn an t-ainsead,

Bíor a' ghearr an bhean a' bhean,

Agur beir a' ghearr an bhean fearta,

A' chiall a' bhean agamh aphaon.

AN DÉAN FAILLISE SA SCÚIS

Printed for the Publishers
At "Connacht Tribune" Printing Works,
Market Street, Galway.